

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinînd recursurile declarate de către Balaban Sergiu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Balaban Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Balaban Sergiu, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 august 2015 și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 15 mai 2015, Balaban Sergiu a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că prin ordonanța din 26 iunie 2012 semnată de Procurorul General al RM, Valeriu Zubco, s-a dispus începerea în privința sa a urmăririi penale conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și 307 alin. (1) Cod penal cu exercitarea urmăririi penale de către organul de urmărire penală a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Susține că la 05 septembrie 2012 a fost adoptată ordonanța de punerea lui sub învinuire, care i-a fost adusă la cunoștință la 13 septembrie 2012, iar la 29 octombrie 2012 a fost semnat rechizitoriul și în aceeași zi, conform scrisorii de însoțire, cauza fiind remisă în instanța de judecată.

Menționează că prin hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 580/29 din 25 septembrie 2012, a fost admis demersul Procurorului General al RM și dînsul fiind suspendat din funcție, începînd cu 25 septembrie 2012, pînă la rămînera

definitivă a hotărârii în cauza penală. Pe toată această perioadă salariul nu i-a fost plătit și respectiv, nu a putut să se angajeze în altă funcție.

Indică că prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013 a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa penală sub formă de amendă în limitele sancțiunii prevăzute de art. 307 alin.(10) Cod penal în mărime de 400 u.c ce constituie suma de 8 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții din sistemul justiției și organelor de drept pe un termen de 5 ani.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2014 și prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2014, sentința a fost menținută.

Afirmă că procesul penal a durat excesiv de mult, și anume în perioada cuprinsă 26 iunie 2012-18 noiembrie 2014, mai mult de doi ani de zile.

Consideră că termenul rezonabil a fost depășit supra, inclusiv reieșind din numărul acțiunile procesuale efectuate, care practic nici nu sunt, în afară de cele șablonate.

Cît privește prejudiciul cauzat, invocă că putea fi pornită ori nu urmărirea penală în privința sa și obținerea unei eventuale vinovății ori nu, însă indiferent de soluțiile posibile, în cazul în care se efectua urmărirea penală și examinarea cauzei în termeni cu adoptarea unei hotărâri irevocabile, pentru el procesul în cauză era considerat finisat și nu aștepta peste 2 ani, cu speranța rezonabilă, că dosarul va fi cît mai repede clasat iar dînsul achitat, deoarece nu se considera vinovat, fiind cu frica că va fi condamnat la o pedeapsă privativă de libertate.

Remarcă că statul prin organele sale, în nici un fel nu a manifestat un interes, nemaivorbind de obligațiunea prevăzută de Lege de a-și aduce aportul în vederea soluționării cazului în termeni rezonabili, astfel prin inacțiunile sale, statul i-a adus un prejudiciu, inclusiv moral, manifestat prin retrairi în legătură cu însăși apariția situației, dar mai mult legate de suferințele apărute în legătură cu valorificarea dreptului său la un proces echitabil într-un termen rezonabil.

De asemenea, invocă că în toată această perioadă, nu a putut să se angajeze la un alt loc de muncă și nu a putut să-și aducă aportul la întreținerea a 3 copii minori, inclusiv soției care este invalid de gradul II.

Mai susține că la examinarea cauzei penale a fost încălcat și art. 20 CPP, care prevede că urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile și respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă.

În acest sens consideră că examinarea timp de 2 ani și 5 luni de zile a cauzei penale, cît și lipsirea sa de posibilitatea de a se simți liber, este o violare a art. 6 § 1, Protocolul 2 CEDO, iar prin prisma art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, instanța urmează să decidă asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral precum și a costurilor și cheltuielilor de judecată.

În continuare relatează că dacă cauza penală ar fi fost finisată în termeni rezonabili, cel mult pînă la finele anului 2012, atunci în anul 2013 s-ar fi putut angaja la un alt serviciu cu un salariu de cel puțin 1500 euro lunar, precum i-a fost propus în ofertele de angajare din luna noiembrie 2012 și respectiv, ianuarie 2013, iar din cauza că nu a prezentat carnetul de muncă, ofertele au fost respinse prin înștiințările din 09

noiembrie 2012 și 21 ianuarie 2013. Însă pînă în data de 10 martie 2015, cînd a fost eliberat din funcția de judecător, din cauza tergiversării examinării cauzei penale, nu a putut să se angajeze la un alt serviciu, deoarece deținea statut de judecător, dar suspendat din funcție, respectiv carnetul de muncă aflîndu-se la angajator i-a fost eliberat doar după eliberarea din funcție, adică după data de 10 martie 2015.

În contextul enunțat, susține că prejudiciul material constituie 39 500 euro calculat pentru perioada de 2 ani 2 luni și 10 zile cu titlu de salariu rezonabil posibil nerealizat.

Afirmă că fiind specialist în domeniu a formulat și a întocmit acțiunea consulînd evident și opinia avocaților considerînd că suma de 15 000 lei ar fi o sumă rezonabilă a cheltuielilor de asistență juridică de pregătire și înaintare a acțiunii în judecată.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea de la bugetul de stat al RM suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciul moral și cu titlu de prejudiciu material direct, salariul rezonabil posibil nerealizat în mărime de echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărîrii definitive a 39500 euro, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 15000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 04 august 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, a fost admis apelul declarat de către Balaban Sergiu, casată hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului reclamantului Balaban Sergiu la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2012978088 de învinuire pornită în privința lui Balaban Sergiu conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și art. 307 alin. (1) Cod penal și încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantului Balaban Sergiu suma de 10 000 lei cu titlu de compensație morală pentru încălcarea dreptului la examinarea pricinii penale în termen rezonabil. Iar în rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 08 februarie 2016, Balaban Sergiu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea respingerii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii, în rest decizia instanței de apel să fie menținută.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel în partea contestată, considerînd-o neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Apreciază drept corectă soluția instanței de apel în partea constatării încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, însă în ceea ce privește încasarea prejudiciului consideră că instanța de apel a dat interpretare incorectă normelor legale, fără a intra în detaliile litigiului, apreciind arbitrar probele și fără a da un răspuns la toate motivele de fapt și de drept invocate și demonstrate de el în susținerea pretențiilor de ordin material.

Insistă că a motivat cerințele de încasare a prejudiciului moral, cu toate acestea instanța de apel nu a răspuns nici la un motiv invocat, deși, în drept, și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 1, 2, 3, 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, art. 6§1 CEDO, Protocolul 2 CEDO, practica CEDO și anume cazul

Hornsby vs Grecia din 19 martie 1997, *Burdov vs Rusia* din 07 mai 2002 și *Daniliuc vs Moldova* din 18 octombrie 2005 ș.a.

În acest sens consideră, că prin înseși faptul încălcării excesive a termenului de examinare a cererii de recurs, precum sa motivat în acțiune și în circumstanțele expuse în acțiune, în sensul că era mare miza, reclamantului suspendat din funcție și a membrilor familiei lui aflați la întreținerea sa în soluționarea cât mai rapidă a cauzei - pentru el și membrii familiei lui, ce au suferit, deopotrivă, nu este satisfăcătoare nici pe aproape o simplă constatare a faptului tergiversării examinării cauzei penale și încasării a unei sume simbolice de 10 000 lei.

Mai mult, cum s-a invocat și în cerea de chemare în judecată, anume din cauza tergiversării examinării cauzei penale, nu s-a putut angaja în această perioadă la o altă funcție, fiind suspendat din funcție pe durata examinării cauzei penale cu reținerea carnetului de muncă de către angajator. Și în această perioadă, precum a motivat și demonstrat, a ratat mai multe oferte favorabile de a se angaja și a primi un salariu decent de 15.000-20.000 lei pentru a putea întreține 5 membri ai familiei sale.

Adică, indiferent de soluțiile posibile de examinare a cauzei penale, în cazul în care cauza se examina în termeni rezonabili, cu adoptarea unei hotărâri irevocabile - pentru reclamant procesul în cauză era considerat finisat, i se elibera carnetul de muncă și el putea să se angajeze la un alt serviciu.

La 18 aprilie 2016, Ministerul Justiției al RM, la fel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o neîntemeiată, emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material, fiind pasibilă de casare.

Susține că instanța de apel a apreciat arbitrar rapoartele motivate, prezentate de către Judecătoria Buiucani mun. Chișinău și Procuratura Anticorupție, în condițiile în care, din conținutul acestora este destul de evident că durata de timp a examinării cauzei penale din speța principală s-a datorat complexității cauzei și comportamentului participanților la proces.

Astfel, în partea ce ține de durata efectuării urmării penale, subliniază că durata mării penale constituie în total 4 luni și 3 zile (26.06.2012-29.10.2012), motiv din care consideră că nu sunt careva temeiuri de a se invoca tergiversarea efectuării urmării penale de către organul de urmărire penală. Or, pe parcursul urmării penale de către organul de urmărire penală era obligat să se efectueze toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei și stabilirii adevărului, iar perioada de 4 luni și 3 zile de efectuare a urmării penale apriori nu poate fi considerată drept nerezonabilă.

În partea ce ține de pretenția privind durata judecării cauzei penale în instanța de judecată, prin prisma raportului motivat prezentat de către Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, invocă că judecarea cauzei penale din speța principală s-a datorat necesității efectuării a mai multor măsuri procedurale care sunt obligatorii întru examinarea multiaspectuală și echitabilă a cauzei.

Referitor la acest aspect, consideră necesar a fi luat în calcul că în perioada examinării cauzei penale în instanța de fond a fost soluționată chestiunea privind strămutarea cauzei penale, ulterior mai mulți judecători din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-au abținut de la examinarea cauzei penale, cu toate acestea judecarea cauzei penale a durat 2 ani și 20 zile (29.10.2012 - 18.11.2014).

În ceea ce privește numirea ședințelor de judecată, prin prisma raportului motivat prezentat remarcă că ședințele au fost stabilite în termeni consecutiv reduși, amînări nejustificate din partea instanței, fără efectuarea de proceduri judecătorești nu au fost admise. Potrivit proceselor-verbale anexate la raportul motivat, din motive întemeiate au fost amînate ședințele de judecată, fiind lipsit arbitrariul. Termenele ședințelor au fost stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

Invocînd prevederile art. 2 alin. (2) din Legea nr.87, susține că deși, fiecare participant al procesului dispune de anumite drepturi garantate de prevederile legale, însă totuși, din moment ce s-a acordat aceste pîrghii legale, consideră că este inadmisibil de a se face și abuz de aceste drepturi.

În acest context, indică că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în coroborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual penală, care sunt stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual penal, cum ar fi: principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces.

Or, reglementările prevăzute de legiuitor, sunt principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. Menționează în acest sens că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

Cu privire la acest aspect, invocă prevederile pct. 13 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.3 din 09 iunie 2014 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care indică expres că: necesitatea respectării termenelor rezonabile a procesului de judecată nu poate justifica limitarea altor drepturi, prevăzute în art. 6 din Convenția Europeană (de exemplu, dreptul la egalitatea procedurală ale părților din proces, dreptul inculpatului de a pune o întrebare martorului acuzării). Astfel, instanța nu ar trebui sub pretextul respectării termenelor rezonabile în cadrul procesului de judecată să refuze în cercetarea probelor necesare pentru o completă și corectă soluționare a cazului, care pe cale de consecință ar încălca principiul egalității armelor.

În acest context, consideră neîntemeiate și contrare normelor legale și principilor dreptului real, alegațiile instanței de apel cu referire la faptul că anume cererile de abținere a judecătorilor de la judecarea cauzei, care au fost 18 la număr, dintre care 17 au fost admise, a adus la tergiversarea examinării cauzei penale, întrucît în lipsa acestor cereri ar fi avut loc o încălcare flagrantă și inadmisibilă a principiului imparțialității judecătorului și dreptului oricărei persoane la un proces echitabil, cu tot ceea ce implică echitatea procedurii, reieșind din dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Precizează la acest capitol că obligația judecătorului de a declara abținere în temeiurile prevăzute de lege constituie o garanție a independenței și imparțialității instanței de judecată, astfel că într-o societate de drept aceasta nu poate fi ignorată și nerespectată.

În lumina celor menționate, consideră că instanța de fond care a examinat cauza din speța de bază a avut o atitudine extrem de diligentă și a întreprins toate măsurile posibile întru asigurarea respectării dreptului participanților la proces la examinare a cauzei în termen rezonabil, conformîndu-se necondiționat dispozițiilor încheierii Curții Supreme de Justiție din 20 noiembrie 2012, prin care a fost respinsă cererea

Președintelui Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău de strămutare a cauzei pentru examinare în fond la o instanță de același grad.

La fel, consideră că nu pot fi reținute și admise constatările instanței de apel, prin care au fost puse sub îndoială corectitudinea și legalitatea încheierii Curții Supreme de Justiție din 20 noiembrie 2012, întrucât aceasta fiind o instanță judecătorească ierarhic inferioară, la fel ca și instanța de fond care a examinat cauza penală, nu poate să ofere vreo oarecare apreciere a actelor judecătorești de dispoziției emise către instanța ierarhic superioară, și anume - Curtea Supremă de Justiție, acestea pentru dînsule fiind obligatorii și executorii.

Referindu-ne la comportamentul participanților, menționează că în prezenta acțiune acesta constituie un moment important în vederea justificării termenului de examinare a cauzei penale, din motiv că drept temeiuri de amînare a examinării cauzei a servit: înaintarea cererilor de amînare a ședințelor de judecată din diverse motive, necesității audierii martorilor, obligațiile judecătorilor de a declara abținere, folosirea căilor de atac ș.m.a.

În acest context remarcă că examinarea cauzei penale (instanța de fond, apel, recurs) a durat timp de 2 ani 20 zile, în total fiind înregistrate 24 de ședințe de judecată (fond - 8 ședințe; apel - 10 ședințe; recurs - 6 ședințe), dintre care amînarea a 9 de ședințe de judecată s-a datorat nemijlocit intimatului / reclamantului Balaban Sergiu, iar amînarea a 2 de ședințe de judecată s-a datorat acuzatorului de stat și doar 1 ședință de judecată a fost amînată din motiv că judecătorul s-a aflat în concediul medical.

În aceiași ordine de idei, reiterează prevederile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 87, care prevede expres că, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Al doilea argument invocat în susținerea netemeinicii deciziei Curții de Apel Chișinău pronunțate la 10 decembrie 2015, constituie nedepunerea în instanța de judecată de către intimatul-reclamantul Balaban Sergiu a cererii privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei (conform art.20 alin. (5) Cod Procedură Penală al Republicii Moldova), în condițiile în care acesta susține că a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei penale. Or, la caz nu s-a făcut uz de remediul accelerator prevăzut de legislația procesual penală.

Prin urmare, demonstrînd acest comportament pe parcursul examinării acțiunii din speța principală, este de părere că intimatul-reclamantul Balaban Sergiu în mod direct a aprobat și acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală, autoritatea judecătorească și participanții procesului, ca ulterior, să înainteze conform Legii nr. 87 prezenta acțiune civilă, astfel evidențiindu-se caracterul și interesul pecuniar al acțiunii înaintate.

Referitor la soluția judecătorească privind încasarea prejudiciului moral, subliniază că mărimea prejudiciului moral în cuantum de 10 000 lei pentru desfășurarea urmăririi penale timp de 4 luni și 3 zile și examinarea cauzei penale timp de 2 ani 20 zile, este neîntemeiată, în contextul în care nu există nici un temei de a constatat încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei.

În concluzie, constată că instanța de apel eronat a decis acordarea prejudiciului moral în condițiile în care nu a fost nici într-un mod probată și argumentată existența

acestui, în acest fel fiind evidentă o contradicție dintre decizia instanței și prevederile Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Conform art. 112 alin. (2) CPC, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 10 decembrie 2015 a fost expediată în adresa părților la 08 februarie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorilor de însoțire nr. 873 (f. d. 89).

Totodată, se atestă că copia deciziei recurate a fost recepționată de către Ministerul Justiției al RM la 16 februarie 2015 într-o zi nelucrătoare, fapt ce se confirmă prin ștampila cu numărul de intrare 3151, aplicată pe copia scrisorii de însoțire (f. d. 104).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri la 08 februarie 2016 și respectiv la 18 aprilie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Balaban Sergiu neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Ministerul Justiției al RM întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

La caz s-a constatat că Balaban Sergiu, făcând uz de remediu intern în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acțiunea formulată a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul său a prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu material direct, salariul rezonabil posibil nerealizat în mărime de echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărârii a 39 500 ero, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 15 000 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță s-a pronunțat în favoarea respingerii acțiunii, constatând lipsa încălcării dreptului reclamantului Balaban Sergiu la judecarea cauzei penale în termen rezonabil.

Judecând apelul declarat de către Balaban Sergiu, instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și, casând hotărârea primei instanțe, a pronunțat o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii, constatând faptul încălcării dreptului reclamantului Balaban Sergiu la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2012978088 de învinuire pornită în privința lui Balaban Sergiu conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și art. 307 alin. (1) Cod penal și încasând de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantului Balaban Sergiu suma de 10 000 lei cu titlu de compensație morală pentru încălcarea dreptului la examinarea cauzei penale în termen rezonabil, în rest respingând pretențiile acțiunii ca fiind neîntemeiate.

În susținerea soluției date, instanța de apel, cu referire la prevederile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, a conchis că examinarea cauzei penale pornite în privința lui Balaban Sergiu a depășit limitele rezonabilității, considerînd întemeiate pretențiile ultimului în partea constatării faptului încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale, cît și a pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat reclamantului prin această încălcare, deoarece aceste pretenții cad sub incidența Legii enunțate.

Concomitent instanța de apel a reținut că suma solicitată în vederea reparării prejudiciului moral este una exagerată și neproportională suferințelor morale suportate de Balaban Sergiu ca urmare a încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei penale, considerînd că suma rezonabilă care urmează a fi încasată constituie 10 000 lei, iar pretențiile privind încasarea salariului posibil nerealizat și cheltuielile de judecată a respins ca neîntemeiate și neprobate.

Instanța de recurs constată, însă, că fiind, la soluționarea pricinii, stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la ilegalitatea hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Conform art. 2 alin. (1) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Aliniatul (2) al articolului citat indică că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Respectiv, cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Iar în sensul art. 2 alin. (1) și (2) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 este de înțeles că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin

încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

Instanța de recurs menționează că în legislația națională celeritatea judecării proceselor nu este consacrată în mod expres. Însă, Codul de urmărire penală cuprinde un șir de norme prin care se asigură soluționarea, într-un termen rezonabil, a cauzelor deduse judecății, indiferent de natura lor.

Așa fiind, în conformitate cu art. 20 alin.(1) și (2) CPP, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: complexitatea cazului, comportamentul participanților la proces, conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată.

Iar aliniatul (4) din același articol statuează că respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

Prevederi similare la efectuarea urmăririi penale sunt stabilite și la art. 259 alin. (2) CPP, care reclamă că termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil prevăzut la art. 20 alin. (2) CPP.

Aici este de remarcat că deși legislația națională nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, prin impunerea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului de justiție, atât legislația națională, cât și cea internațională subliniază importanța faptului că justiția trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură de a-i compromite eficacitatea și credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, inclusiv ale instanțelor de judecată.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, caracterul rezonabil al duratei procedurilor judiciare trebuie apreciate în funcție de circumstanțele cauzei și prin prisma a trei criterii de apreciere (Frydlander împotriva Franței [GC], nr. 30979/96, § 43, CEDO 2000-VII): complexitatea cauzei, conduita reclamantului și respectiv conduita autorităților judecătorești.

În cazul în care, cauza implică o complexitate considerabilă, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției (Boddaert v. Belgia, 12.10.1992 nr. 12919/87).

Perioada de judecare care urmează a fi luată în considerație la caz.

Din materialele pricinii se constată cu certitudine că cauza penală nr. 2012978088 în privința lui Balaban Sergiu a fost pornită de către Procurorul General al RM la 26 iunie 2012, conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3) lit. b) și art. 307 alin.(1) Cod penal.

Durata efectuării urmăririi penale a decurs în total 4 luni și 3 zile, și anume de la 26 iunie 2012 și pînă la 29 octombrie 2012, data cînd cauza penală a fost deja remisă pentru examinare în fond la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

La 29 octombrie 2012 în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău sub nr. 25829 a fost înregistrată cauza penală de învinuire a lui Balaban Sergiu Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și art. 307 alin. (1) Cod Penal.

Președintele Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a înaintat Curții Supreme de Justiție o cerere de strămutare a cauzei penale enunțate, care a fost înregistrată la Curtea Supremă de Justiție sub nr. 654/2 la data de 01 noiembrie 2012, iar prin

încheierea Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție nr. 1-cs-97-2012 din 20 noiembrie 2012 cererea de strămutare înaintată de Președintele Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău a fost respinsă.

Din conținutul Raportului motiva prezentat de către Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, se constată că judecarea cauzei penale din speța principală s-a datorat necesității efectuării a mai multor măsuri procedurale care sunt obligatorii întru examinarea multiaspectuală și echitabilă a cauzei.

Referitor la acest aspect este necesar de evidențiat că în perioada examinării cauzei penale în instanța de fond a fost soluționată atât chestiunea cu privire la strămutarea cauzei penale, cât și cereri de abținere de la judecarea cauzei penale a mai multor judecători din cadrul Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău.

Astfel fiind, din același Raport se constată că în perioada 30 octombrie 2012 – 26 martie 2013, au fost înaintate 16 cereri de abținere a judecătorilor din cadrul Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău de la examinarea cauzei penale de învinuire a lui Balaban Sergiu, dintre care 15 cereri au fost admise și doar o cerere a fost respinsă.

În continuare, prin încheierea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 29 martie 2013 a fost fixat termenul ședinței preliminare pentru data de 15 aprilie 2013, ora 12:00.

Ședința de judecată preliminară din 15 aprilie 2013 a fost amânată pe motivul că a expirat timpul preconizat pentru examinarea cauzei, până la data de 03 mai 2013, ora 12:30.

La 03 mai 2013 ședința preliminară nu a fost încheiată la solicitarea inculpatului, astfel ședința preliminară a fost amânată pentru data de 16 mai 2013, ora 16:00.

La 16 mai 2013 prin încheierea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău ședința preliminară a fost închisă, iar cauza penală de învinuire a lui Balaban Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și art. 307 alin. (1) Cod penal, a fost numită spre judecare la data de 21 mai 2013, ora 11:00.

Ședința de judecată din 21 mai 2013 a fost întreruptă până la data de 03 iunie 2013, ora 11:00 pe motivul că a expirat timpul preconizat pentru examinarea cauzei.

Ședința de judecată din 03 iunie 2013 nu a avut loc, deoarece judecătorul se afla în concediu medical, motiv din care următoarea ședință de judecată a fost fixată pentru data de 06 iunie 2013, ora 15:30.

Ședința de judecată din 06 iunie 2013 a fost întreruptă la solicitarea participanților la proces pentru a se pregăti de susțineri verbale, până la data de 25 iunie 2013, ora 11:00.

Ședința de judecată din 25 iunie 2013 a fost întreruptă, până la data de 12 iulie 2013, ora 16:20 pentru deliberarea și pronunțarea sentinței.

La 12 iulie 2013 Judecătoria Buiucani mun. Chișinău a emis sentința, prin care Balaban Sergiu a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 307 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă penală sub formă de amendă în limitele sancțiunii prevăzute de alin.(1) art.307 Cod penal în mărime de 400 u.c. ce constituie suma de 8000 (opt mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții din sistemul justiției și organelor de drept, pe un termen de 5 ani, iar pe capătul de învinuire în baza art.328 alin.(3) lit.b) Cod penal, Balaban Sergiu a fost achitat pentru că fapta inculpatului nu întrunește elementele acestei infracțiuni.

La 22 iulie 2013, apărătorul inculpatului a depus cerere de apel împotriva sentinței Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013.

La 25 iulie 2013 a fost depusă cerere de apel împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013 și de către acuzatorul de stat.

La 26 iulie 2013, Balaban Sergiu, la fel, a depus cerere de apel împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013.

Cauza penală a fost expediată Curții de Apel Chișinău, fiind repartizată Judecătorului raportor Iordan Iurie, care la data de 30 august 2015 a înaintat declarație de abținere de la judecarea cauzei, prin încheierea din 03 septembrie 2013 declarația de abținere fiind admisă.

La 06 septembrie 2013, Președintele Curții de Apel Chișinău, prin încheiere a dispus examinarea cauzei de către judecătorul raportor Xenofon Ulianoschi, care la data de 05 noiembrie 2013 a înaintat cerere de abținere, iar prin încheierea din 06 noiembrie 2013 declarația de abținere a fost admisă.

La 21 noiembrie 2013, Președintele Curții de Apel Chișinău, prin încheiere a dispus constituirea pentru examinarea cauzei completul de judecată compus din președintele ședinței Gurin Vasile, judecători Secrieru Ion și Furdui Sergiu, ședința de judecată fiind fixată pentru data de 03 decembrie 2013, ora 15:00.

Ședința de judecată din 03 decembrie 2013 a fost amânată pentru data de 18 decembrie 2013, ora 15:00, la solicitarea procurorului pentru a cita martorii care urmau a fi audiați.

Ședința de judecată din 18 decembrie 2013 a fost amânată din considerentul că a fost imposibil de a forma completul de judecată, judecarea cauzei fiind numită pentru data de 29 ianuarie 2014, ora 14:00.

Ședința de judecată din 29 ianuarie 2014 a fost amânată pentru data de 12 februarie 2014, ora 15:00 la cererea inculpatului Balaban Sergiu pe motiv de boală și lipsa avocatului inculpatului.

Ședința de judecată din 12 februarie 2014 a fost amânată pentru data de 26 februarie 2014, ora 15:00 la cererea inculpatului Balaban Sergiu pe motiv că soția sa este internată în spital, iar dînsul fiind nevoit să rămînă acasă pentru îngrijirea celor doi copii minori ai săi.

La 26 februarie 2014, în ședința de judecată apărătorul inculpatului a solicitat amânarea ședinței de judecată din motive de sănătate a inculpatului Balaban Sergiu, cererea fiind admisă, iar ședința a fost amânată pe un termen nedeterminat în legătură cu demisionarea judecătorului raportor.

Ulterior, la data de 07 martie 2014, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor dosarul a fost repartizat judecătorului raportor Furdui Sergiu, următoarea ședință de judecată fiind fixată pentru data de 28 martie 2014.

Ședința de judecată din 28 martie 2014 a fost amânată pentru data de 30 aprilie 2014, ora 13:00, la solicitarea acuzatorului de stat pentru a cita martorii în judecată.

Ședința de judecată din 30 aprilie 2014 s-a amânat pentru data de 14 mai 2014 ora 13:00 pe motivul imposibilității formării completului de judecată.

Ședința de judecată din 14 mai 2015 a fost întreruptă până la data de 17 mai 2014, ora 13:00.

La 17 mai 2014, în ședința de judecată s-a ascultat ultimul cuvânt al inculpatului, fiind pronunțat dispozitivul deciziei, anunțându-se că pronunțarea hotărârii motivate va avea loc pe data de 17 iunie 2014, ora 14:00.

La 17 iunie 2014 a fost pronunțată partea dispozitivă a deciziei motivate, prin care apelurile declarate de procuror, avocat în numele inculpatului și inculpat au fost

respinse, menținându-se în vigoare sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013.

La 14 iulie 2014 procurorul a înaintat Curții Supreme de Justiție recurs ordinar împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2014.

La 16 iulie 2014 inculpatul Balaban Sergiu, la fel, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2014.

La 30 iulie 2014 dosarul a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție, iar la data de 07 august 2014, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor a fost repartizat judecătorului-raportor, ședința de judecată fiind fixată spre examinare pentru data de 17 septembrie 2014.

La 16 septembrie 2014, judecătorul-raportor a înaintat un demers președintelui Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat soluționarea chestiunii cu privire la formarea completului de judecată, iar prin încheierea din 16 septembrie 2014 a fost modificată componența completului de judecată.

La 17 septembrie 2014, Balaban Sergiu prin cerere scrisă a solicitat amânarea examinării cererilor de recurs, cu prezentarea lui și avocatului său a unei cereri de recurs care poate fi deslușită cu caracterele de mărimea cel puțin 12, precum și acordarea unui termen suficient de cel puțin o lună pentru a pregăti referința.

Ședința de judecată din 17 septembrie 2014 a fost amânată pentru data de 01 octombrie 2014, ora 10:00.

La 30 septembrie 2014 Sergiu Balaban a înaintat trei cereri, prin care a solicitat amânarea examinării cererilor de recurs, cu prezentarea lui și avocatului său a unei cereri de recurs care poate fi deslușită cu caracterele de mărimea cel puțin 14, precum și acordarea unui termen suficient de cel puțin o lună pentru a pregăti referința motivată.

Prin încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014, recursurile ordinare declarate de procuror și inculpat au fost trimise spre judecare în Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru data de 04 noiembrie 2014, ora 10:00 fără citarea părților la proces.

La 03 noiembrie 2014 inculpatul Balaban Sergiu, prin cererea scrisă, a solicitat amânarea examinării cererilor de recurs cu acordarea unui termen de o lună pentru a încheia contract cu un avocat.

Ședința de judecată din 04 noiembrie 2014 a fost amânată pentru data de 18 noiembrie 2014.

La 17 noiembrie 2014, inculpatul Balaban Sergiu prin cerere scrisă a solicitat amânarea examinării cauzei pentru o altă dată pentru a pregăti poziția apărării și admiterea participării ori asistării sale în ședință publică.

La 18 noiembrie 2014 Curtea Supremă de Justiție a emis dispozitivul deciziei pe cauza respectivă, prin care recursurile ordinare declarate de procuror și inculpat au fost respinse cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2014, publicarea integrală a deciziei fiind fixată pentru data de 16 decembrie 2014.

La 16 decembrie 2014 publicarea deciziei integrale a fost amânată pentru data de 30 decembrie 2014, astfel la data de 30 decembrie 2014 decizia Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2014 a fost publicată integral.

Așadar, o hotărâre definitivă și irevocabilă asupra învinuirii aduse lui Balaban Sergiu prin cauza penală menționată, a fost decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2014.

În această ordine de idei, având în vedere că în materia procedurilor penale termenul de judecare a cauzei începe să curgă din momentul când persoanei i s-a înaintat acuzația penală și se termină odată cu adoptarea unei hotărâri definitive prin care s-a soluționat fondul acuzației, perioada care urmează a fi luată în considerație în speța dată este de 2 ani 4 luni și 22 zile.

Ca urmare a informației relatate, instanța de recurs notează că caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie evaluat în lumina circumstanțelor cauzei, în special a criteriilor de apreciere a termenului rezonabil de judecare a pricinii cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, precum și miza (interesul) pentru reclamant (a se vedea, *Frydlender v. France* [GC], nr. 30979/96, §43, ECHR 2000-VII și *Cravenco v. Moldova*, nr. 13012/12, 15 ianuarie 2008).

Complexitatea cauzei.

Din punct de vedere a complexității, instanța de recurs nu consideră că această cauză a fost una dificilă, fiind una medie de complexitate, având în vedere numărul de acuzații, materialul probator necesar pentru investigare, precum și numărul de martori.

În același timp, aici este locul de subliniat că Balaban Sergiu a activat o perioadă de timp în Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, respectiv întru asigurarea celerității procedurii penale, în perioada examinării cauzei penale în instanța de fond, a fost soluționată chestiunea privind strămutarea cauzei penale, care însă a fost respinsă, iar ulterior și cereri de abținere a mai multor judecători din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

Or, în lipsa acestor cereri ar fi avut loc o încălcare flagrantă și inadmisibilă a principiului imparțialității judecătorului și dreptului oricărei persoane la un proces echitabil, cu tot ceea ce implică echitatea procedurii, reieșind din dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Cu atât mai mult că obligația judecătorului de a declara abținere în temeiurile prevăzute de lege constituie o garanție a independenței și imparțialității instanței de judecată, astfel că într-o societate de drept aceasta nu poate fi ignorată și nerespectată.

Sub acest aspect și în virtutea celor constate, precum și ținând cont de aspectele că cererea privind strămutarea pricinii a fost respinsă, iar marea majoritate a judecătorilor care au examinat cauza din speța de bază au fost nevoiți să declare abținere, instanța de recurs conchide că nivelul complexității cauzei din speța de bază este suficient de sporit, ceea ce cu siguranță necesită o oarecare perioadă de timp pentru examinarea echitabilă a cauzei.

Cu alte cuvinte, în cazul în care cauza implică o complexitate considerabilă, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției (*Boddaert v. Belgia*, 12.10.1992 nr. 12919/87).

Comportamentul părților.

În ceea ce privește conduita autorităților naționale, instanța de recurs notează că urmărirea penală a durat în perioada 26 iunie 2012 pînă la 29 octombrie 2012, ce constituie în total 4 luni și 3 zile, respectiv în cauză nu sunt careva temeiuri de a fi invocată tergiversarea efectuării urmării penale de către organul de urmărire penală. Or, pe parcursul urmării penale, organul de urmărire penală era obligat să efectueze toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei și stabilirii adevărului, iar perioada de 4 luni și 3 zile de efectuare a urmării penale apriori nu poate fi considerată drept nerezonabilă.

În aceeași ordine de idei, este de remarcat că scopul urmăririi penale este de a colecta probele necesare cu privire la existența infracțiunii și identificarea făptuitorului, iar conform prevederilor art. 154 alin. (1) CPP, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

În fața primei instanțe, instanței de apel și instanței de recurs examinarea cauzei penale a durat 2 ani și 20 zile (29 octombrie 2012-18 noiembrie 2014) și s-a datorat: înaintării în total a 18 cereri de abținere de la judecarea cauzei penale, dintre care 16 în instanța de fond și 2 în instanța de apel, care au fost admise, doar o cerere fiind respinsă; înaintării a 11 cereri de amânare din partea participanților la proces, dintre care 9 cereri de amânare au fost doar a lui Balaban Sergiu, iar două a acuzatorului de stat; expirării timpului preconizat pentru ședință o singură dată, aflării o singură dată a judecătorului în concediul medical; imposibilității formării completului de două ori; audierii martorilor; exercitarea dreptului de a contestat actele judecătorești.

Prin urmare, cum corect a remarcat și prima instanță, ședințele de judecată în toate cele trei nivele de jurisdicție au fost stabilite în termeni consecutiv reduși, amânări nejustificate din partea instanței, fără efectuarea de proceduri judecătorești nu au fost admise. Termenele ședințelor au fost stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

De altfel, se reține drept corectă și mențiunea primei instanțe cu privire la netemeinicia argumentului recurentului-reclamantului Balaban Sergiu cu referire la faptul că ședințele de judecată au fost amânate neîntemeiat, or cum a fost menționat mai sus și cum rezultă din Raportul motivat prezentat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, din 11 cereri de amânare, 9 dintre ele au fost depuse însăși de către Balaban Sergiu.

La fel, instanța de recurs reține că justificat a fost apreciat de prima instanță că intervalul desemnat între ședințele de judecată, răspunde criteriului normelor naționale și celor internaționale, acesta fiind rezonabil în raport cu complexitatea cauzei și măsurile procedurale necesare ce au condus la amânarea ședințelor.

În același context, este de menționat că recurentul-reclamant nu a depus în instanță vre-o cerere prin care să fi solicitat urgentarea examinării cauzei, probe contrare lipsind de la materialele cauzei, circumstanță care este relevantă în raport cu pretențiile înaintate de recurentul-reclamant. Or, deși, în cadrul examinării pricinii penale acesta și-a manifestat tacit acordul cu termenii pentru care se amânau ședințele judiciare și nu obiecta împotriva amânării ședințelor corespunzătoare, denotă cert că schimbarea opiniei acestuia după finalizarea pricinii în scopul încasării sumelor pretinse din contul statului este generat exclusiv de interese pecuniare.

Miza (interesul) pentru reclamant.

La compartimentul ce ține de miza (interesul) procesului pentru reclamant, instanța de recurs menționează că în sensul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, este de înțeles că miza pentru reclamant în procedurile penale practic nu se pune în discuție, din momentul ce reclamantul prin definiție riscă o pedeapsă penală, respectiv importanța soluționării prompte a chestiunii pentru el este prezumată.

Cu toate acestea, deși în speța dată miza pentru reclamant există, aceasta nu poate fi considerată una majoră, din momentul în care Balaban Sergiu pe tot parcursul examinării cauzei nu s-a aflat niciodată în stare de arest și nici careva măsuri preventive nu au fost aplicate față de acesta, prin urmare acesta nefiind limitat în libera circulație atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și în afara acesteia, nu a fost lipsit nici de posibilitate de a munci.

Ca urmare, circumstanțele menționate resping afirmațiile recurentului-reclamantului precum că din cauza tergiversării examinării cauzei penale nu s-a putut fi angajat în perioada respectivă la o lată funcție.

Aceasta cu atât mai mult că Balaban Sergiu a fost suspendat din funcție de judecător în temeiul Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii, până la rămânerea definitivă a hotărârii în cauza penală, în condițiile prevăzute de art. 24 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului, respectiv suspendarea din funcție fiind o măsură legală generată de intentarea dosarului penal în privința lui Balaban Sergiu.

În conexiunea celor relatate și având în susținere prevederile enunțate, precum și circumstanțele constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că cerința cu privire la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, a fost respectată, împrejurări ce atestă corectitudinea soluției primei instanțe cu privire la respingerea pretenției lui Balaban Sergiu ce ține de constatarea acestei încălcări.

Or, în speță, examinând respectarea „justului echilibru” sub aspectul exigențelor celerității procedurilor judecătorești și principiul general al buneii administrări a justiției, urmează a fi acordată prioritate buneii administrări a justiției, respectarea căreia a implicat derogarea de la principiul soluționării cauzei în termeni restrânși.

În sprijinul acestei concluzii instanța de recurs notează și faptul că în speța dată, nu este o tergiversare a termenului de judecare a pricinii, aflarea judecătorului în concediu medical, imposibilitatea formării completelor de judecată, cererile de abținere a judecătorilor din Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău și din Curtea de Apel Chișinău și admiterea acestora, nu pot fi echivalate cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei. Or, cererile de abținere a judecătorilor din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău au fost generate de faptul că, Balaban Sergiu a făcut parte din corpul judecătoresc a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, acestea încadrându-se în prevederile art.art. 33-34 CPP.

În acest context, instanța de recurs constată că pretențiile lui Balaban Sergiu formulate prin prezenta acțiune, nu relevă vreo aparență de violare a prevederilor instituite de art. 6 § 1 al Convenției, cu atât mai mult că perioada examinării cauzei penale indicată de către Balaban Sergiu, pe care o consideră excesivă, 26 iunie 2012 – 218 noiembrie 2014, include atât perioada efectuării urmăririi penale, cât și examinarea cauzei penale în instanța de fond, în instanța de apel și în instanța de recurs.

În concluzie, instanța de recurs ține să reitereze că la caz nici un element de probă nu a confirmat întinderea neîntemeiată de către autoritățile judecătorești (instanța de fond, de apel și cea de recurs) a examinării cauzei penale, dimpotrivă, însăși Balaban Sergiu făcând uz de drepturile sale procedurale a contribuit substanțial la durata procedurilor, prin formularea a mai multor cereri de amânare ședințelor de judecată, și astfel poate fi considerat responsabil pentru o perioadă de întârziere a examinării cauzei penale, aspect ce răstoarnă concluziile și soluția instanței de apel.

Totodată, instanța de recurs găsește drept întemeiată și soluția primei instanțe cu privire la respingerea pretențiilor acțiunii cu privire la recuperarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată, or încasarea prejudiciului solicitat este o pretenție ce reiese din încălcarea termenului de examinare a pricinii, încălcare ce urma a fi imputabilă instanței de judecată, odată cu constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei, iar la caz pretinsa încălcare nu s-a constatat.

Pentru considerentele mai sus expuse, se atestă corectitudinea soluției primei instanțe, care având în susținere cadrul legal aplicabil în speță și materialul probator propus de părți, justificat a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, în sensul formulat, și respingerii acesteia.

În acest context al analizei este de observat că instanța de apel, nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a respins acțiunea Eudochiei Cazac.

Ca urmare, avînd în susținere cele menționate, ca răspuns la argumentele invocate în recursul declarat de către Balaban Sergiu, instanța de recurs consideră necesar de a-l respinge acesta ca fiind neîntemeiat.

Distinct de cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Balaban Sergiu neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Ministerul Justiției al RM întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Balaban Sergiu.

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 și se menține hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 august 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Balaban Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva